

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER **TRO1028—Magyarország története (1790–1914) szeminárium 2.**

A tantárgy általános célja: A hallgató legyen képes egy szakszöveget értelmezni, az ahhoz kapcsolódó kérdésekre válaszolni. Legyen képes továbbá információk gyűjtésére és következtetések levonására forrásokból, statisztikai táblázatokból, diagramokból, és ezek alapján szöveges elemzést készíteni, az ok-okozati összefüggéseket felismerni, a lényeget kiemelni.

A tantárgy tartalma: A magyar politikai elit viszonya a kiegyezéshez—a magyar parlamenti pártok programja. A nemzetiségek helyzete (nemzetiségi törvény, a dualizmus kori magyar kormányok nemzetiségi politikája, az 1895. évi budapesti nemzetiségi kongresszus). Zsidó asszimiláció, antiszemitizmus, cionizmus. A dualizmus válsága

Féléves tematika:

1-2. (hét) A kiegyezéshez vezető út

3. Az 1867. évi 12. törvénycikk—a közös ügyes törvény: 7–13., 15–21., 29., 58–61. §

4. Andrássy Gyula miniszterelnöksége

5. A pártviszonyok alakulása a dualizmus korában

6. Tisza Kálmán miniszterelnöksége

7. Az 1868. évi nemzetiségi törvény

8. A Memorandum-per, az 1895. évi nemzetiségi kongresszus

9. Az agrárius mozgalom (Károlyi Sándor, Darányi Ignác)

10. A zsidóság helyzete a 19. század második felében

11–12. A dualizmus válsága – a dualizmus válságának okai, Tisza István politikai pályájának értékelése

13. Zárthelyi dolgozat

14. Értékelés

A szemináriumokon történő részvétel:

A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy.

Az értékelés módja, ütemezése:

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: a hallgatóknak egy kapott témában önálló könyvészeti kutatást kell végezniük, melynek eredményét **előadás** keretén belül ismertetik, továbbá **2021. november 30-án zárthelyi dolgozat** írása. A két jegy átlaga adja a kurzus érdemjegyét. A sikeres gyakorlati jegy megszerzésének feltétele, hogy egyik érdemjegy sem lehet elégtelen. Az elégtelen gyakorlati jegy javítására a vizsgaidőszakban biztosítok lehetőséget.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Polgárosodás és szabadság. (Magyarország a XIX. században). Szerk. Veliky János. Bp., 1999.

19. századi magyar történelem 1790–1918. Szerk. Gergely András. Bp., 2005.

Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény. Szerk. Pajkossy Gábor. Szöveggyűjtemény a magyar történelem forrásaiból, 1790–1962. Szerk.: Nagy József. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torvenyei>

Katus László: A modern Magyarország születése. Magyarország története, 1711–1914.

Fónagy Zoltán: Modernizáció és polgárosodás, 1849–1914. Debrecen, 2001.

Estók János: Magyarország története 1849–1914. Bp., 1999.

1849–1867

Somogyi Éva: Abszolutizmus és kiegyezés 1849–1867. Bp., 1981.

Deák Ágnes: Társadalmi ellenállási stratégiák Magyarországon az abszolutista kormányzat ellen 1851–1852-ben. Aetas, 1997/4.

Benedek Gábor: Ciszlajtániai tisztviselők a neoabszolutizmus-kori Magyarországon. Aetas, 1997/4.

Pap József: Én is a passzív ellenállók egyike voltam...!? Aetas, 2000/1–2.

Pap József: A passzív ellenállás, a neoabszolutizmus korának mítosza? Aetas, 2003/3–4.

Benedek Gábor: Kollektív amnézia: honvédtiszti hivatalvállalás a Bach-korszakban. In: Dobrossy István (szerk.) Mikrotörténelem: Vívmányok és korlátok. A Hajnal István Kör–Társadalomtörténeti Egyesület 1999. évi miskolci konferenciájának előadásai. Miskolc, 2003.

Dobszay Tamás: A magyar alkotmányosság őre. Deák Ferenc az 1861. évi országgyűlésen. Rubicon, 2003/9–10.

Estók János: Keskeny ösvényen. Rubicon, 2003/9–10.

1867–1914

Mezey Barna: A dualista államkonstrukció. Hárompólusú kompromisszum. Rubicon, 1996/4–5.

Gergely András: Az 1867-es kiegyezés. Rubicon, 1996/1–2.

Somogyi Éva: Ferenc József. Bp., 1989.

Somogyi Éva: Kormányzati rendszer a dualista Habsburg Monarchiában. Bp., 1996.

Somogyi Éva: Hagyomány és átalakulás. Állam és bürokrácia a dualista Habsburg Monarchiában. Bp., 2006.

A kiegyezés. Szerk. Cieger András. Bp., 2004.

Kozári Monika: A dualista rendszer. Bp., 2005.

Kozári Monika: A dualizmus kora, 1867–1914. Bp., 2012.

Magyar kódex. Az Osztrák–Magyar Monarchia. Főszerk. Szentpéteri József. Bp., 2001.

Kettős kötődés. Az Osztrák–Magyar Monarchia, 1867–1918.
mek.oszk.hu/01900/01905/html/
Gerő András: Dualizmusok. A Monarchia Magyarországa. Bp., 2010.
Révész T. Mihály: Andrassy Gyula útja a miniszterelnökségig. Acta Universitatis Szegediensis, 2010.
Hermann Róbert: A szép akasztott: gróf Andrassy Gyula pályafutása 1867-ig. Rubicon, 2004/12.
Ress Imre: Andrassy Gyula a „birodalmi miniszterelnök”? Történelmi Szemle, 2007/4.
Szabó Dániel: Képviselőházi pártok a dualizmus kori Magyarországon. Rubicon, 2002/4–5.
Pölöskei Ferenc: A többpártrendszer kialakulása Magyarországon. Kormánypárt és ellenzék a dualizmus korában. História, 2010/5.
Pölöskei Ferenc: A pártstruktúra Magyarországon a dualizmus korában. Múltunk, 2008/4.
Pölöskei Ferenc: A Szabadelvű Párt fényei és árnyai. Bp., 2010.
Kozári Monika: Tisza Kálmán és kormányzati rendszere. Bp., 2003.
Estók János: Tisza Kálmán és kora. Rubicon, 2013/2–3.
Pölöskei Ferenc: A két Tisza. Rubicon, 1996/10.
Katus László: Nemzetek és népszaporulat. Magyarok a Kárpát-medencében. Szerk. Glatz Ferenc. 171–174.
Romsics Ignác: Nemzet és állam a modern magyar történelemben. Rubicon, 2001/8–9.
Szász Zoltán: Politikai élet és nemzetiségi kérdés a dualizmus korában (1867–1918). In: Köpeczi Béla (főszerk.): Erdély története III. Bp., 1988.
Szendrei Ákos: A Román Nemzeti Párt választási szereplése és tevékenysége, 1905–1910. Múltunk, 2006/2.
Szabó Viktor: A szlovákkérdés a dualizmus kori magyarországi kormányok politikájában. Sic Itur ad Astra, 2006/3–4.
Zilizi Zoltán: A Lex Apponyi végrehajtása a Liptó megyei evangélikus elemi népiskolákban. Sic Itur ad Astra, 2006/3–4.
Magyarország története, 1848–1890. Szerk. Kovács Endre–Katus László. Bp., 1987. 1258–1265.
Fehér György: Darányi Ignác. In: Sokszínű kapitalizmus. Szerk. Sebők Marcell. 22–42.
Csík Tibor: Károlyi Sándor. In: Sokszínű kapitalizmus. Szerk. Sebők Marcell. 110–132.
Gonda László: A zsidóság Magyarországon, 1526–1945. Bp., 1992. 147–183.
Hanák Péter: A másokról alkotott kép. In: A Kert és a Műhely. Bp., 1988. 101–111.
Fenyves Katalin: Képzelt asszimiláció? Négy zsidó értelmiségi nemzedék önképe. Bp., 2010.
Galántai József: A Habsburg-monarchia alkonya. Bp., 1985.
Hanák Péter: Az 1905–1906. évi politikai válság. In: Magyarország története, 1890–1918. Főszerk. Hanák Péter. Bp., 1978. 557–609.
Zsoldos Ildikó: Az 1905-1906-os „nemzeti ellenállás” Szatmár vármegyében. A szatmári törvényhatóság a Fejérváry-kormány ellen. In: Magyarai Márta (szerk.): A debreceni Déri Múzeum Évkönyve 2011/2012. Debrecen, 2012. 169-177.
Zsoldos Ildikó: Hatalom és pártstruktúra a századelő Szabolcsában. Nyíregyháza, 2009.
Vermes Gábor: Tisza István. Bp., 2001.
Bertényi Iván, ifj.: A századelő politikai irányzatai és Tisza István. Rubicon, 2009/1–2.
Vermes Gábor: Tisza István világnézete. Történelmi Szemle, 2001/3–4.
Vermes Gábor: Tisza István. Rubicon, 1999/8.

Nyíregyháza, 2021. szeptember 1.

Dr. habil. Zsoldos Ildikó
intézetigazgató, főiskolai tanár